

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria II. Hebdomadæ Maioris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

Fructum passionis inspicit & prospicit, videt mundum passione sua redemptum, peccata remissa, cœlum apertum, Patrem hominibus reconciliatum, tartara dispoliata, hominem salutis redditum, gratiam denique obtentam; an non igitur magnam gaudendi & exultandi legeret habet? Hoc ipsum scilicet est, quod toties, tamque ardentem desiderauit, dicens: *Desidero desiderari hoc Pascha manducare.* O Iesu admirabilis, tu Salamandra es, quæ in flamma velut in deliciis viuus & palceris: es rosa, quæ odorem effundis, & florem reseras inter medios aculeos; es struthio quæ durissimum passionis ferrum & chalybem digeris & consumis.

Matth. 26.
In ignis
cœceptus.

Iam vero tempus est, vt peccatis egrediamini, filia Sion, & videatis regem Salomon in diademate, quo coronauit eum mater sua in die lætitiæ cordis ipsius, id est, die passionis, die triumphus & gaudii quem tantopere desiderauit. Egredimini igitur, abscindite ramos illos superfluos diuitiarum & opum, eosque ad terram prosternite. Deponite vestimenta illa vetera peccatorum vestrorum, *Exspoliantes vos veterem hominem*, vt ait Apostolus; clamate & cætate indefinenter. *Osanna filio Dauid*, id est, Domine cõserua te, vel, vt alia versio habet, Deus regem nostrum custodiat, & prospera cuncta ei succedant: felicem scilicet successum habeat ingens illud passionis, quod ei iam instat, certamen, & victoriam in eo euadat, atque ideo his ad Deum Patrem verbis in clamemus.

Col. 3.

O Pater æternæ, omnipotens exercituum Deus, qui ab omni æternitate filium dilectum ad mundum debellandum in terram mittere destinaisti, vt homines damnatione eriperet, & pro peccatis nostris apud maiestatem tuam satisfaceret: quippe eum hodie ad crucis certamina, ad passionis prælia, ad Caluariæ bella immittis; *Osanna filio Dauid*, feliciter regi nostro omnia succedant: *Domine saluum fac Regem*, ad bellum hodie properantem. Crudele haud dubie illi imminet certamina, o Pater, & graue ei instat bellum: nam vt omnis armorum vis in Regem Israel inclinabat, vt ait Scriptura; ita timeo ne totus iræ tuæ & cholæræ nimbus, omnis dæmonum vis & potentia, omnes Iudæorum furia &

Psal. 19.

2. Reg. 23.

Tom. 1. Bessai Quadrag.

rabies in vnicum regem nostrum exonerentur. *Osanna* igitur *filio Dauid*, conserua illum, protege illum, eumque ab omni grauiore periculo immunem præsta; *Osanna filio Dauid*.

Tu vero sume animum, o mundi Redemptor, salua te ipsum o rex, fili regis, regum rex, & totius vniuersi monarcha. sume inquam animum & noli timere, moriens enim ad exemplum Sampsonis inimicos morte afficies. Eia age, spondet namque Pater, feliciter omnia tibi successura, non secus atque olim Patriarchæ Iacob, percusso quidem sed tamen victoriam consecuto: vulneraberis quidem in cruce, & vulnere lethali, sed victoriam sine dubio consequeris. *Osanna* igitur, salua nos, tua nobis gratia succurre, vt postquam fidele tibi hoc in mûdo obsequium exhibuerimus, triumphumque tuum in Ierusalem hac inferiori admirari fuerimus, multo gloriosiotem & excellentiorem in Ierusalem cœlesti spectare possimus, vt te in æternum illuc laudare & benedicere mereamur cœlesti beatitudinæ perfruentes.

FERIA II. HEBDOMADÆ MAIORIS.

De sacrosancto Missæ sacrificio.

Partitio.

- I. Fuisse semper esseque oportere sacrificium.
- II. De substantia Missæ.
- III. De perennatione Missæ cum Ecclesiâ.
- IV. De blasphemantibus Missam, & eam celebrantibus.

Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem
Melchisedech. Psalm. 109.

FIGVRA.

Postquam dilectus Deo Abraham quinque Reges profligasset, & victoriam ad propria remearet, Melchisedech Rex, & sacerdos Altissimi in lege naturæ, panem simul & vinum in gratiarum actionem de obtenta victoria Deo offerens, obuiam ei processit.

Rrr Quo

Quo nihil aliud quam sacrosanctum Missæ sacrificium denotari puto: nempe post celebrem illam de vniuerso mundo in arbore crucis deuicta victoriam, fore, vt verus ille Melchisedech, Iesus Christus, Rex simul & Sacerdos in lege Euangelica, sacrificium panis & vini quod nos Christiani Missam modo nuncupamus, Patri æterno semel ante mortem ac semel deinde per Sacerdotes, Vicarios suos, in Ecclesia offerret. Sacrificium inquam verum, licet inuentum, vere nihilominus corpus & sanguinem eius in se comprehendens: sacrificium, quod quotidie illud ipsum repræsentat, quod olim in arbore crucis semel peractum est: sacrificium denique omnium sacrificiorum summum ac primum, cuique hodiernam concionem dedicabo: modo summo illi Sacerdoti secundum ordinem Melchisedech, qui primus id ipsum obtulit, & quotidie adhuc offertur, visum fuerit intellectum illuminare, gloriosæque matri eius, suis nobis patrocinis adesse. Ideo eam salutatione & verbis Archangeli Gabrielis salutemus.

A V E M A R I A.

Quod Q. Curtius Trogus, eiusque abbreviator Iustinus de Alexandro Macedone tradiderunt, eum, licet ab omnibus mundi nationibus formidaretur & coleretur, ab omnibus tamen eadem intentione & voluntate cultam fuisse: id mihi de summo illo mundi monarcha, vniuersique creatore dicere iure meritoque posse videor. Nam quamuis aliquomodo ab omnibus mundi nationibus, parum vel multum, male vel bene adoretur: omnes tamen eum velut summum Dominum per sacrificia quæ ei offerunt, agnoscunt. Adeo vt quem admodum nulla vnquam natio extirrit, adeo barbara & immanitate fera, aut nulla mundi regio adeo ab omni humanitate, hominumque consuetudine remota: quæ non semper aliquæ religionis cultum ostenderit: ita quoque dicendum sit, nullam vnquam religionem sine sacrificio, ac nullam sine sacerdotio sacrificiū existisse, atque omnem adeo mundum religionem & cultum erga Deū semper per sacrificia demonstrasse.

Vix namque conditus erat mūdus, quin statim sacrificia in vfu esse cœperint, summoque Deo offerri. Scimus enim Abelem sacrificiū obtulisse: *Abel obtulit de primogenitiis gregis sui.* Quid tamne antiqua vellet origo est, & sacrificia: anne cum mūdo existere inceperint? Non habet ecce nisi duos Adā filios, & mundus tres tantū viros, tertius sacerdotē agit, & immolat Deo sacrificium. Noe quoque statim à diluuiō sacrificiū diuinitatū restaurauit, obtulitque Deo in gratiarum actionem, quod ab vndis diluuij seruatus esset, sacrificium de omni genere animalium verba scripturæ producam: *Et fecit autem Noe altare Deo. Gen. 8. mmo, & tollens de cunctis pecoribus. & volueribus mundus obtulit holocausta super altare.* Quam vero celebre tuū sacrificiū est, o Abrahæ, cui præcepit Dominus, vnicū vt filium Isaac in monte immolare? quod reuera sacrificium fuit plenum mysterijs, quodque Christum verū Isaac, in morte, idque patris manu, propria inq̄ voluntate, immolandum demonstrabat.

Elias deinde sacrificium obtulit, in quo plurima miracula contigerunt: ignis quippe de cælo descendit, aqua comburitur, lapides flammescunt, pseudopropheta Baal cœlitus castigati emoriuntur. Laudatur quoque in Sa-
eris litteris Iob a sacrificiorū oblatione, cum enim filij quotidie epularentur, & dissolutiones conuiuiaque frequentarent, obtulit ille Deo sacrificia, ne forte peccando illi eūdem offenderent, ideoque victimis eum illis propitium reddebat. Quot igitur in vtraque lege sacrificia reperiuntur? An nondum hic finis. Summus item ille Iudæorū Pontifex Aaron, mille Deo holocausta, mille victimas, mille animalia immolauit. Video quoque filios Israhel in deserto tabernacula erigere vt in iisdem sacrificia Deo offerrent. Dauid eiusque filius Salomon superbum illud templum extruxerunt, in quo Deo sacrificarent: & sane Salomon ipso dedicationis eius die hostias pacificas, bouum viginti duo millia immolauit. O sacrificiū notile & perquam celebre! Ecce igitur à quatuor aut quinque annorū millibus, omnia plena sacrificijs, templis, altaribus, sacerdotibus, & cæremonijs repleta omnia: & quod maius est, post omnia illa sacrificia, Sacerdos & Pontifex Christus Dominus.

minus magnum illud & cruentū sacrificium in crucis arbore peragit, se ipsum Deo Patri, ad peccatorum totius mundi expiationem, offerens; quod infinitis partibus latis erat, vt mille eodem mundi redimerentur. Quod longe profecto excellentius & diuinius est illo, quod Iephte Hebræorum Dux obtulit, dum charissimam filiam in hostiam mastravit: longe excellentius illo, quod Abraham Patriarcha facere decreuerat, filium vnigenitum immolando: longe præstantius eo, quod Pythagoras obtulit, qui ob vnam in Mathesi figuram repetam hecatombas immolauit.

Sacrificium denique cruentum, quod non nisi semel oblatum fuit, sed quod nobis incruentum quotidie in oblatione Missæ repræsentatur: sacrificium, inquam, quod Iesus Christus primo instituit, & quod sacerdotes deinde in Ecclesia quotidie renouant, quodque mille locis è sacra Scriptura adstrui potest, ac potissimum verbis illis Psalmistæ:

Psal. 109. Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Quæ vt vobis declarem, primo quid ipsa sit Missa dicam, deinde verum etiam sacrificium esse aperiam, & duabus hisce basibus totam Missæ dignitatem, gloriam & sanctitatem superinædificabo.

II. Principio igitur verbum, Missa, non est vox Græca, atq; ideo nulla eius in Nouo Testamento fit mentio, quod Græco idiomate ab Apostolis conscriptum fuit, sed eius loco Græci vtuntur verbo *λειτουργία*, quasi dicas publicum ministerium. Dixerunt aliqui vocem esse Hebraicam, quæ à Rabinis originè sumplerit, quæq; idem omnino signet, quod oblatio voluntaria. Sed nullo prorsus hinc nituntur fundamento: si enim Hebraica vox esset, Syri profecto & Maronitæ, atq; alij Orientales, qui Missam etiamnum quotidie lingua Chaldaica celebrant, eandem retinissent. Græci quoq; eius vsum seruassent, eamque hodierna etiam die vsurparent, vti alias quasdam voces Hebræas vsurpant, quales sunt, Amen, Alleluia, Sabaoth, Osanna, Pascha, aliaq; innumera, quæ apud eos etiam modo in vtu sunt.

Aliunde quoque colligere hoc licet, quia nimirum veteres Patres, qui Hebræam linguam optime calluerunt, vt Origenes, Ter-

tullianus, Iustinus, Epiphanius, & Hieronymus (quibus in eiusdè linguæ cognitione comparo paucos, antepono neminem) eandem nõ vsurparunt: quod sane dicere non possemus, si vox Hebræa foret: Præterea si quis vocem hanc Hebræa ciuitate donare vellet, & per eam, oblationem voluntariam intelligere; aliter eandè scribat oportet, scilicet Missach, quod hæcenus tamen à nemine factum fuit.

Dicendum est igitur, Auditores, Missam Vox Missa verbum Latinum esse, quasi à dimittendo Latina populo deriuens, quod populus in eadem dimittatur. Verum Missa vt plurimum, & communi maxime notione, significat omnem actionem sacram, quæ cruentum nobis crucis sacrificium repræsentat, & in qua plurimis cæremoniis tam præcedentibus, quam subsequenter, sacratissima Eucharistia conficitur. Denique vox hæc, Missa, deriuatur vnde cuius visum fuerit, significat omne id, quod Sacerdos ante altare peragit, & ad viuum nobis repræsentat quidquid Christus in cruce prius præstitit vnde dictum est: *Hoc facite in meam commemorationem.*

Vt autem hæc omnia intelligantur, notandum est Catholicis Auditores, sacram Eucharistiam sacrificium simul esse & Sacramentum: vt sacrificium enim, respicit Deum: multum est & vt sacramentum vero, homines: in eo quod Sacramento offertur, sacrificium est: in eo quod nutritur, reficit, sacramentum: vt sacrificium, sacerdotem solum respicit: vt sacramentum, omnem fidelium cœterum: vt sacrificium, Missa dici potest: vt sacramentum, communio. Cuius rei figuram depromam, Agnus Paschalis, verus sacra Eucharistia typus, non modo per domos & familias distribuebatur & consumebatur, sed offerebatur quoque, vt sacrificium. Signabat hoc sane, verum agnū, Christum Iesum, non modo à populo in sacra Communione, vt sacramentum, sumendum esse, verum etiam in Missa, vt sacrificium offerendum. Sicut duobus mundis polis voluitur, arctico & antarctico: quorum alterum si quis auferret, tota mundi machina pessum iret & collabesceret. Ita quoque Eucharistia microcosmus miraculorum, duobus veluti polis innititur, sacramento & sacrificio: quorum vnū si quis auferret, omnè hunc mirabiliū orbem

Ezech. I. orbem subuerteret. Mirabilis ille Seraphim, quem vidit Ezechiel Propheta, duas facies habebat, hominis scilicet & leonis: sacra etiam Eucharistia, quæ mysterium omnino Seraphicum est, duos respectus habet, Sacramenti scilicet & sacrificij.

Conceptus a natura- libus re- bus petiti. Tradunt Scriptores Naturales, in Alpibus, quas olim Italiae vallum ac propugnacula appellarunt, herbam quamdam reperiri, duos tantum ramos habentem: sed eius virtutis & efficaciam, vt si animalia quæ in montibus illis viuunt, vnum è duobus ramis gustent, quamprimum emoriatur: sed si vtrumque nihil damni aut læsionis sentiant. Id ipsum de sacra mihi Eucharistia dicere licet, esse scilicet illam, plantam quamdam cœlestem, in Ecclesiæ montibus excrecentem, sed duos tantum cornua vel potius ramos habentem, sacramentum & sacrificium: quorum si quis vnum tantum degustat, moritur & hæreticus censeri debet: at qui vtrumque sumunt, & per fidem digerunt, sacrificium & sacramentum simul, nullum penitus detrimentum patiuntur, sed omnia illis ad vorum succedunt.

Cæremo- niæ Missæ. Missa igitur, Auditores, si accipiamus vt diximus, tribus in rebus sita est, consecratione scilicet, oblatione, & sumptione: tribus his præclaris actionibus tota innititur, quæ tamen omnes ad vnam referuntur, id est, ad do fucere, sanctum Missæ sacrificium. Omnes porro, sed non, quas vsurpari videmus cærimonias, alio non respiciunt, quam vt auditores ad pietatem excitentur, mentesque ad digne audiendum præparentur: adeo vt mirandum non sit, nec nouum videri debeat, si muratis aliquando temporibus & ipsa nonnunquam immutata sint. Hinc in annalibus ac veterum monumentis Patrum legimus, Damasum Papam, recitationem *Confiteor*, Missæ addidisse: Cælestinum, *introitum*: Diuum Gregorium, *Kyrie eleison*: Telephorum, *Gloria in excelsis Deo*: ipsa tamen eius substantia nunquam immutata fuit, nec ipsa cærimoniam, nisi vt ad doctrinam Apostolorum veterumque traditionem quam maxime conformarentur.

Missæ sa- crificium Ipsa itaque Missa sacrificium est, & sacrificium incruentum, in quo Iesus Christus,

vicima illa in cruce olim pro totius humani generis salute oblata, Deo Patri offertur, incruentus, sine morte, sine cæde, sine passione: *Iam enim amplius Christus non moritur, mors illi ultra non dominabitur.* Non sunt sacerdotes, ò hæretici, sicarij, carnifices, Anthropophagi, barbari: non sunt noui aliqui Iudæi, qui nouas cruces erigunt, quibus Christum iterum affligant. Actio illa non est cruenta, non conspicitur illic mors, & tamen non nisi mors Christi illic renouatur. Et sane si quid huiusmodi contingeret, non hoc sacerdoti, sed Iesu Christo imputandum foret: ipse enim præcipua actionis pars est, sacerdos non nisi instrumentum.

Dico itaque Iesum Christum, sacrum ipsum peragere, ipsum hic sacrificare, sacerdotem vero sub ipso constitutum, velut instrumentum agere aut operari. Testem hic habeo Ioannem Baptistam, & quod ille de baptismo loquens de Christo dicebat: *ipse Ioh. I. est qui baptizat*, idem omnino de sacrificio Eucharistico, ac de reliquis in genere Sacramentis dicere possum: Ipse est qui sacrificat, ipse est qui absoluit, ipse est qui confirmat. Vadem quoque hic habeo Apostolum Paulum, qui ad Hebræos scribens ait, non esse nisi vnum Sacerdotem. Confitemur hæretice, & cum D. Paulo concedimus, non fuisse, nec vllò vnquam tempore futuros, plures sacerdotes, sed vnum summum Pontificem Iesum Christum: nos enim non nisi ministri eiusdem sumus, qui verba ab eodem prolata resumimus: qui eadem tantum pronuntiamus, cum ipse veluti summus Magister, vel ut Sacerdotum omnium vertex, Sacramentum perficiat; Dic veritatem Paule, quales nam sumus, *sic nos existimet homo, vt ministros Christi*: aliud enim non sumus, quam chori frequentatores, Iesus Christus solus summus est Pontifex.

Hinc discaris velim, Auditores, Missam à nequissimo Sacerdote celebratam tanti esse apud Deum valoris & meriti, quanti illa, quam recollectissimus Capucinus celebrasset: vterque enim illo loco non nisi instrumentum est: & Sacramenta ipsa non agunt ex opere operantis, sed opere operato, vt

Theo-

Theologi loquuntur. Quidquid demum sit, sacrificium est.

figura. Reuocate quæso in memoriam, insignem quam in Leuitico legimus figuram: Præceperat olim Deus, vt duo hirci educerentur, quorum alter in holocaustum p totius populi peccatis offerretur: alter vero liber dimitteretur. Contemplamini hæc attentius, & videte, num hæc carimonia geminum illud sacrificium, quod in lege Euangelica iam iam peragendum erat de notet? Primus namque hircus signabat agni illius purissimi sacrificium, in arbore crucis pro peccatis totius orbis criminibusque oblatus: alter vero sacrificium Missæ incruentum, in quo idem Agnus Deo Patri immolatur, licet non iuguletur, licet sanguinem non effundat, aut vllum mortis periculum subeat.

Duo sacrificiorum genera. Sed quam de causa Domine, aut quofine nouum hocce sacrificium instituiti: an non sacrificium, quo in cruce oblatus fuisti, sufficiebat? An nō hoc ad mundi redemptionem satis erat? alii dne nouum ad animarum nostrarum salutem requirebatur? Quo tendis o anima? quo non rimando penetras? sed vide ne in profundis hisce mysteriorum abyssis cæcitas.

Sed hoc fixum habeto, Redemptorem tuum in arbore crucis pro totius quidem mundi salute, ac plena omnium eiusdem, vel mille etiam mundorum, criminum remissione oblatus fuisse: sed nullum inde toti mundo emolumentum posse accedere, nisi eidem rite applicetur: atq; ideo Redemptorem (obstupescere obsecro, anima, bonitatem Seruatoris, & benignitatem, & immensas ob tam singulare beneficium gratias ei agito) plurima remedia instituisse & excogitasse, quibus nobis sanguinis eius in passione effusi merita applicarentur: atque inter cetera sacrificium quoddam corporis sui, non quidem cruentum, sed quod nobis eius, quod olim in cruce cruentum peractum est, memoriam refricaret, eiusque merita nobis applicaret. Porro noli dicere, Sacramenta suffecisse ad illa nobis merita applicanda, passionisq; fructus impetierendos: neque enim illa satis erant, vt meritum mortis, crucis & passionis Christi, mortuis applica-

retur, verum ad hoc ipsum sacrificium requirebatur. Deinde necesse erat, vt Christo ex hoc mundo abeunte, non minus in lege Euangelica, quam fuerat olim Mosaica & Naturali, sacrificium aliquod visibile in Ecclesia permaneret.

Sed insaniunt hæretici, frendent, & effrascere videntur, cum adhuc Ecclesia de sacrificio, sacerdotio, & præsertim de Missa quæquam loquentem audiunt. Et quemadmodum Elephanti & tigres, viso colore rubeo aut pñiceo furere & effrascere incipiunt: ita illi multo crudeliores, quamprimum vtrubrum illum sacrificij, colorem sanguine, Simile. cruce, & Iesu Christi meritis rubicantem sibi obici vident, frendent & indignantur. Sed scripturis, figuris, & prophetis rem illis testatam faciamus, esse scilicet penes nos, verum aliquod sacrificium, illudq; sacrificium Missam esse.

A Dauid Propheta ducam initium: hic etenim aperte sacrificium insinuans, dixit: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Id ipsum deinde confirmauit Paulus Epist. ad Hebr. Dico igitur (ne quis Dauidem & Paulum, hunc Apostolum, illum vero Prophetam, mendacij coarguat) Iesum Christum sacrificium panis & vini instituisse, cuius figura fuit ipsum sacrificium Melchisedech: qui, vt patet in Genes. Abrahamo post cladem regum reuerso, panem & vinum Deo obrulit. Ecce & aliud argumentum è verbis illis: *Tu es sacerdos in æternum.* Si enim Christus sacerdos est in æternum, si sacerdotium eius perpetuum est: necesse est, vt semper aliquod sacrificium sit: nullum namque sacerdotium exiit, quod non annexum semper sacrificium habuerit. Dico igitur Domine, te adhuc summum illum Pontificem esse, & bene quidem: cum sis Sacerdos in æternum, quare necesse etiam est dicere, nos etiam modo aliquod sacrificium habere: sacerdos enim alioquin esse non posses.

Hinc factum est, vt ab ipso mundi exordio in hoc vsque tempus sacrificia continua semper serie Deus retinuerit, vt ita sacerdotium suum æternum redderet: omnes enim sacerdotes vtriusq; legis nō nisi figura & typus erāt sacerdotij Iesu Christi: vt & omnia sacrificia

Hæretici insaniunt cum de sacrificio aliquem loqui aut diunt.

Simile.

III.

Psal. 109.

Heb. 7.

Gen 14.

Christus sacerdos

sacerdotium æter-

num.

sacrificia aliud non denotabant, nisi hoc nostrum. Quamobrem, si summus ille sacerdos iam fuerit sollicitus, ut sacerdotium suum, tot sacrificiis ante incarnationem suam oblati, continuum & perpetuum redderet, qui fieri potest aut credi, cum sequentibus id seculis intercidere passum esse? aut permitturum, ut sacrificium ipsum intermoreretur, & sacerdotis nomen, sibi in æternum debitum, ita exstingueretur? Aut quomodo tu David, & tu Paule sacerdotij eius æternitatem ostenderetis, si nullum amplius sacrificium exstaret aut superesset?

Probat
sacrificiū
per figu-
ras.

Exod. 12.

Venio iam ad figuras, & imprimis Agni Paschalis figuram propono, itaque arguor: Agni Paschalis oblatio, & celebratio vera sanctissimæ Eucharistiæ institutionis figura fuit: at Agni Paschalis celebratio, quæ quoque erat immolatio victimæ decollatæ: necesse est igitur, ut figuratam cum figura coincidat, in Eucharistia immolationem esse, ac proinde sacrificium. Fuerunt deinde in lege Mosaica tot etiam sacrificia, quæ non nisi figuræ erant eorum, quæ in lege Evangelica peragenda erant. Necesse est igitur, nos, qui sub lege illa viuimus, verum aliquod sacrificium habere, quod per tot figuras præsignatum est: at nullum aliud habemus, quàm Missam: vnde sequitur, Missam verum esse & reale sacrificium.

1. Reg. 2.

Figuras excipiant Propheta. Propheta quidam olim Heli sacerdoti prædixit, fore aliquando tempus, quo sacerdotium Iudæicum finem acciperet, ac nouus penitus sacerdos exoriretur, qui ambularet coram Deo omnibus diebus: quod Augustin. de Messia futuro interpretatur, in cuius diebus noui sacerdotes exorirentur, qui nouum quoque sacrificij genus, quod Missam nuncuparent, oblaturi essent. Salomon quoque in Prouerbijs apertissime de hoc sacrificio intelligendus est, dicens: *Sapientia edificauit sibi domum, immolauit victimas, misit vinum & posuit mensam*: quod D. Cyprianus de sacrificio Missæ dictum existimat. Malachias aperte idem omnino vaticinatur: *Ab ortu solis usque ad occasum in omnibus gentibus, & omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda.* quæ verba de sacrificio crucis intelligi nequeunt:

Prov. 7.

Malach. 1.

neque enim vbique locorum id offertur: nec de sacrificio Iudeorum; ait enim: *in gentibus.* quare sequitur, hoc de sacrificio Missæ esse intelligendum, in quo Christus Iesus oblatio illa mundissima, Deo Patri, per omnes mundi angulos, offertur.

Præsignat quoque Daniel Propheta, Antichristo veniente & dominante, perpetuum sacrificium eius violentia intermorum, at aliud in Ecclesia sacrificium reperiri non potest, nisi Missæ sacrificium: sequitur igitur Missam genuinum sacrificium esse: quod Hippolytus Martyr ita quoque intelligendum allerit. An non igitur Missa nostra bene stabilita & confirmata est? An non S. Scripturæ, figuræ veteres, & Prophetarum oracula ab eius partibus stant? Hæretici tamen nostri temporis eam oppugnare non desinunt, & mille aduersus eam blasphemiarum, calumniarumque iacula detorquere, variisque eam diris deuouere. Kemnitius namque ait, Missam esse armamentarium & propugnaculum Antichristi Romani. Melancthon vero eam incantationem nuncupat, Caluinus magiam, Brentius diaboli commentum. Lutherus autem Germanus, ille non germanus infinitos aduersus Missam libros edidit: Anno namque M. D. XX. librum composuit de captiuitate Babylonica, & sequenti alium de abroganda Missa priuata: & iterum sequenti alium aduersus Regem Angliæ, in quo nefarius ille Apostata, horrendis in Missam blasphemis inuehitur: & anno M. D. XXIII. nequiter etiam scripsit contra Canonem Missæ. quinquennio post, liquido confitetur in Confessione sua, nihil adeo eum exhorruisse, aut modo etiam exhorre quam Missam: nulliusque rei adeo eum penitere, quam viginti quinque annis Missam more Rom. celebrasse. Denique anno M. D. XXXIV. iterum de Missa priuata librum composuit, in quo non est veritus dicere, apparuisse sibi demonem, & conceptis verbis persuasisse, ut crederet, Missam aliud non esse quam abominationem horrendam: nec hoc sese scribendo fingere, aut fascinatam se tū aliqua illusione fuisse, sed apparuisse sibi demonem, cum integris esset sensibus nec crapula grauatus.

© blas.

IV. O blasphemias horrendas ! calumnias
Absurdi- orco depromptas ! sane si verum esset, quid-
tates, quæ quid impii illi obganniunt : iam à mille &
inde con- amplius annis Ecclesia cæco errore delusa
sequeren- idololatriam exercuisset, & magna sese impie-
ret, si bla- tate pollueret: dicunt enim D. Greg. Magnū
phemias iam à mille quibus viuere desuit annis, Mis-
harético- sam instituisse, aut eius vsum renouasse: Se-
tū essent- queretur hinc quoque, Christum sponsam
veræ suam amisisse: hac enim idololatria com-
missa, non poterat Ecclesia eiusdem sponsa
permanere. Ipsa etiam promissa Iesu Christi
falsa fuissent, qui Ecclesiæ promiserat, fidem
eius, integritatemque perpetuam & inuio-

Matth. 16. *Et porta inferi non præualebunt
aduersus eam.* Angelus quoque Gabriel Vir-
gini mentitus fuisset, dicens: *Et regni eius non
erit finis.* Pseudopropheta fuisset Paulus,
cum scripsit Ecclesiam fallere nec falli pos-
se: cum præsertim ipsa sit fundamentum &
columna veritatis. O absurditates impertin-
entes! Sed alia etiam grauiore sequeretur:
sequeretur hinc sine dubio omnes illos viros
sanctissimos, qui iam à mille & amplius an-
nis mortui sunt, qui Missam vel audierunt,
vel celebrarunt, tot & tantis miraculis editis
celebres, idololatriam exercuisse, & impios
nefarios, ac sacrilegos extitisse. Sed quis hoc
sine lachrymis referat Domine? Quis cre-
dat te ò Pater benignissime, qui Sanctis tuis
tot res minime necessarias reuelasti, nulli
vnquam, nec etiam viris sanctissimis, anteq̃
Lutherus id docuisset, rem adeo prægnan-
tem, ac tanti momenti, & mysterium tanti
ponderis reuelasse.

Tam procul porro abest, ò Catholici Au-
ditores, Missam abominationem quandam
esse, vt nihil eadem sanctius aut diuinius re-
periri queat: nihilque vnquam magis vne-
randum calidius missum sit. Ipse namque Ie-
sus Christus eius auctor est & institutor: Qui
pridie quam pateretur, dixit: *Hoc est corpus
meum, quod pro vobis datur*, id est Patri offer-
tur. Ipsi quoque Apostoli Missam celebra-
runt, ac sacerdotes fuere: vnde in Actibus A-
postolicis scriptum est, *λεγεισθε ἅπαν ὡπῶν*,
id est *sacrisantibus istis*. Quod de alio quam
de sacrificio nouæ legis, quod ipsa est Missa,
nequit intelligi.

Luc. 1. *Et præsertim ipsa sit fundamentum &
columna veritatis.*

Luc. 22. *Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur*

Act. 13. *λεγεισθε ἅπαν ὡπῶν*

Quosnam vero testes habes, qui referant Apostoli
Apostolos Missam celebrasse? Leonem Pa-
mam imprimis, qui id ipsum in magno illo celebra-
Chalcedonenſi Concilio afferuit: Abdias runt.
quoque Babylonius, Hidorus, aliiq; fide di-
gnissimi auctores tradunt S. Petrum Aposto-
lum Missam Antiochiæ celebrasse. Ignatius *Epist. ad
Trallens.*
etiam Martyr multo id clarius pronuntiauit,
dum Clementem & Anacleum eiusdem in
celebratione Diaconos fuisse ait. Cum vero
Apostolus Paulus sacrum diceret, Linus &
Timotheus eidem astiterunt, Iacobo vero
S. Protomartyr Stephanus. Audin blasphemie
Luthere: tres ecce Apostoli Missam celebra-
runt: Tu igitur eos idololatriam argue, impie-
tatis arceſſe, sacrilegii inſimula, & diuis de-
uotos appella.

Anne clarius adhuc & euidentius argu-
mentum postulas, ò Catholici? perlegite
Liturgiam S. Iacobi: inspicite vitam S. An-
dreæ Apostoli, fratris Simonis Petri, qui am-
bo Apostoli fuerunt: & reperietis, hunc quo-
tidie Missam celebrasse: nam cum Ægeas
proconſul eum ad sacrificia idolis offerenda
cõpelleret, cõſtanter respondit: *Ego quotidie
sacrificio agnum immaculatū, Iesum Christum
quotidie in tremēdo Missæ sacrificio immo-
lo: Deoque Patri offero.* Sed relictis Apoſto-
lis ad propiora tēpora veniamus. S. Ambro-
ſi. ſapiffime Missa mentionē fecit. S. August.
quoque frequens in Missis celebrandis fuit,
atque omnis antiquorum Patrum chorus
semper de Missa locutus est. Atque hæc sunt
testimonia à mille sexcentis annis producta.

O igitur vere sanctam Missam, ò sacrum,
venerabile, honorabile & adorandum Sacra-
mentum & sacrificium! ò ter beatos sacer-
dotes, qui ad tam augustum ministeriū estis
destinati! At multo vos feliciores, q̃ magna
attentione, pietate, animique sanctimonia
Missæ interestis. Nolo vos, ò pie mulieres cū
sacro interestis, amplius libris precariis vti,
sed meditatione quadam sancta velim vos
distineri, & præ admiratione eorū, quæ ibi-
dem peraguntur, in stuporē mentis & ecsta-
sim rapi. Vos vero qui rudiores estis, cum sa-
cerdotem ante altare cõspicitis, persuadete
vobis, Passioni vos Christi interesse. Ami-
ctus enim ille, fertum illud spineum re-
fert,

Quæ ad
Missam
audiendā
dispositio
requiratur

Expositio
ornamen-
torum sa-
cerdota-
lium.

refert, quo sacrum Christi caput redimitum fuit; Alba, vestem illam candidam, qua in domo Herodis delusus fuit, designat: Cingulum, funes quibus vinctus: Manipulus, arundinem: Stola, funem collo iniectum: Casula deniq; illa cruce insignita, Saluatorem tibi designat, crucem suam humeris baiulatena. Quanam igitur exterius reuerentia, qua animi attentione, quo cultu & pietatis intuitu Missæ vos interesse oportet? quomodo sanctarum rerum meditatione tempus transigere: Illic namq; cum Iesu Christo plorandū est, illic nos Christo totos offerre, & cum Sacerdotis votis nostra coniungere debemus.

Pro quib. orandum. Vos vero studiosos, nolim sacri tempore

subtiles de studiis vestris conceptus efformare, aut altas materias peruoluere: sed malim ad prima vos rudimenta descendere, & toto Missæ tempore Nomen vestrum declinare: Nominatiuus sit, vt pro te ipso ores: Genitiuus, vt pro parentibus qui te genuerunt: Datiuus, pro benefactoribus: Accusatiuus, pro inimicis: Vocatiuus, pro infidelium hæreticorum & paganorum conuersione: Ablatiuus denique pro omnibus qui tibi iniuriam intulerunt, & res iniuste abstulerunt. Postremo ores pro vniuerso mundo & in cōspectu tam augusti mysterij contremiscas.

Tu autem ô Redemptor, & tam tremendi sacrificij auctor, ô Iesu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, Deus plene bonitatis, caritate exarsuans, misericordia circumfluens, qui semel de crucis arbore immolari passus es, & quotidie te etiā nū offerri pateris in Missa, idq; duplici oblatione, duobusque sacrificijs; & tamen eadem victima, licet non eodem modo oblata; vna namque cruenta est, & altera in cruenta, quæque pati possit: vna pro peccatorum expiatione, pro meritorum crucis applicatione altera. Tu qui sacrum hoc & duplex sacrificium instituisti: tu qui primus Missam celebraisti, quæq; Apostoli, & hos ipsi Patres, & Patres nos oēs in eadem celebranda secuti sumus: Gratiam nobis elargire, ô sacerdotum Princeps, & summe Pontifex, vt quotiescumq; tremendum hoc & adorandum sacrificium oblaturi sumus, preces nostræ, sanctique huius sacrificij effecta, ipsis Angelis

conducant, quo ita eorum gloria augeatur: animabus deinde in purgatorio, quo ita à pœnis eximi queant: ipsis etiam peccatoribus, vt delictorum veniam consequantur: nobis ipsis denique vt æternæ beatitudinis compotes effici mereamur. Amen.

FERIA III. HEBDOMADÆ MAIORIS.

Verum Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ contineri.

Partitio.

- I. Fide in hoc mysterio utendum non sensu aut ratione.
- II. Quid fides hic, quid hæresis.
- III. De causa fidei tutissima.
- IV. De hæreticorum obiectionibus.

Caro mea vere est cibus; & sanguis meus vere est potus. Ioan. 6.

FIGVRA.

CVM filii Israel seruitutis Ægypti iugo liberati, rubri maris gurgite emenso, in deserto & vasta solitudine Sinai subsisteretis, commeatusque penuria laborarent, pluit illis Dominus Manna, cibum quemdam celestem, omnem in se suauitatem continentem, & incredibili comedentes voluptate & gustu afficientem. Neminem vestrum esse putem, Auditores, qui non statim prima sibi fronte persuadeat, manna hoc sanctissimæ Eucharistiæ figuram fuisse: quæ nobis in deserto mundi huius commorantibus, cum peccati Ægypto egressi sumus, & Ægyptios, delicta scilicet nostra, in rubro penitentia gurgite submersos videmus, a Domino tradita est: qui cibus plæne celestis est, & penitus diuinus, qui omne deliciarum genus & omnem gustus suauitatem animæ, eodem se saturare gestiienti, afferre consuevit. Est denique ille cibus, de quo hodierna concione dicere institui, si Deus omnipotens opem non subtrahat, & Omnipotentis mater